

származó ásványok és kőzetek előzetes vizsgálati eredményeivel vetettük össze. Valószínűnek tartjuk, hogy Pomáz, Nagykovácsi kovácssalakjai minden bizonnyal a közeli Pusztatemplomhoz (MRT 13/1 k. 23/12 lh.) köthetők, a természettudományos vizsgálatok alapján nem magnetitből nyert kovácssalakokról van szó, hanem egy nem túl távoli gypvasérc-telepről származhatott a salakok alapanyaga. A Holdvilág-árok tufája nem tartalmaz bányászható, kohósítható mennyiségű magnetitet, amelyet az eddigi elképzelések szerint Kovácsi faluban dolgoztak volna fel.

Az ásványanalízissel egy időben a több helyszínről gyűjtött fehér tufa pontos petrográfiai elemzését is újra elvégeztettük a Veszprémi Egyetemen.

A Nagykovácsi és Holdvilág-árok lelőhelyekről származó fémek, salakok, kőzetek és ásványok természettudományos vizsgálatának végeredménye 2003 tavaszára várható.

Konzulens: Gömöri János.

REPISZKY TAMÁS

236. Regéc, Vár

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B, Kö

2002-ben elsősorban a keleti várfal északi szakaszának meghatározásával kapcsolatos kutatási feladatokat végeztünk el a regéci vár területén.

Az úgynevezett „Felső várat” (a Várhegy északi sziklatömbjét elfoglaló épületegyüttest) kelet felől határoló várfalainak négy periódusát sikerült elkülönítenünk. A legkorábbi periódushoz tartozó, a 14. század elejéről származó várfal a torony alsó szintjének falával kötésben van, s csak az északi sziklatömböt ölelte ívesen körbe. A második periódusú várfal a 15. század második felében keletkezett, amikor az északi sziklatömb keleti és déli részére épületszárnyakat emeltek, ezáltal a vár alaprajza négyszögűvé vált. Ekkor a korábbi íves várfal szakasz délkeleti részének helyére szabályos sarkot falaztak. Ettől a várfaltól kissé keletebbre építették fel a 16. század közepe táján a harmadik periódusú várfalat, akkor, amikor a korai magot dél felé, az úgynevezett „Középső várral” kibővítették. Ennek a várfalnak az északi szakasza a 17. század közepén kidőlt, a hiányzó szakaszt a „Felső vár” területén minden korábbi várfalnál nyugatabbra építették újjá. A „Középső vár” területén természetesen csupán a harmadik periódusú várfal húzódik tovább, melynek külső síkja olyannyira lepusztult, hogy csak egy igen rövid szakaszon sikerült megfognunk, a többi részen a további kutatást az omlásveszély miatt fel kellett függesztenünk. A „Középső vár” mellett, a várfalon kívül nagyobb mennyiségű bokálytöredék került elő.

A „Középső vár” északi részének a várfallal határos helyiségekben folytattuk az igen vastag omladékréteg eltávolítását, azonban a több méter vastag törmelékben még nem értük el a helyiségek utolsó járósíntjét sem. (11., 13., 15. terület)

Folytattuk a „Felső vár” délkeleti sarkában tavaly megtalált ciszterna tisztítását is, de fenekét még nem értük el.

A „Felső vár” udvarában két kutatóárok (8. és 9. árok) átvágtuk az utolsó járósíntet, de szinte közvetlenül a járósínt alatt a nyers, szabálytalan sziklafelszín bukkant elő. Az egyik kutatóárokban bronzkori kultúrétegre akadunk. (Az illusztrációt lásd a 255. oldalon!)

SIMON ZOLTÁN

237. Rezi, Vár

(Zala megye) Kk

A 2000. és 2001. évet követően 2002. október–novemberben zajlott a rezi várban régészeti feltárás.

A vár oklevelekben először 1378-ban szerepel, mint Laczkfi István vára, majd különböző családok birtokolták.

A vár ma Rezi falu közigazgatási területéhez tartozik. A Meleg-hegy tetején kb. 414 m magasan a Szántóimedenca felett épült. Alaprajzát tekintve É–D-i irányban hosszan elnyújtott, szabálytalan, belsőtoronyos vár. Egykor egy É-i, szűkebb, jól elkülönülő lakórészre (lakótorony) és egy D felé mind jobban táguló, falakkal körülvett udvarból álló részre oszlott. Az udvarba dél felől vezet a bejárat. A vár K-i és Ny-i falai még mindig állnak, konzerválásuk folyamatos. A vár É-i falazatát, valamint a DNy-i kaputornyot és DNy-i bástyát 2000-ben tártuk fel és még ez évben valósult meg ezen falszakaszok rekonstrukciója.

A 2001. évben a várudvar DNy-i részén a Ny-i kaputoronytól É-ra és ugyanettől a kaputoronytól D-re a vár külső részén nyitottunk szelvényeket. 2002-ben folytattuk a 2001-ben előkerült ciszterna kutatását, valamint a lakótorony területén nyitottunk egy szelvényt.

A várudvarban a kaputorony É-i feléhez közelebb eső szelvényben (I. szelvény) egy építési omladékkal erősen feltöltött ciszterna Ny-i felére bukkantunk még 2001-ben. A ciszternát a hegy kőzetébe vájták bele. A ciszterna K-i felét a vár rekonstrukciós munkálatai és a turista forgalom miatt egyelőre nem tudjuk feltárni. A ciszterna átmérője É–D-i irányban mintegy 4,5 m, mélységét az idei évben sikerült megállapítani, ez a mai felszíntől mintegy 5 m.

A ciszternából késő középkori (14–15. század) kerámia-töredékek, fémleletek (kések, késtőredékek, szegek, számszerű hegye), faragott kövek kerültek elő az építési törmelék közül. A ciszterna betöltésében rétegeket nem tudtunk megfigyelni, betöltése a fenti mélységig egységes, homogén törmelék, omladék.

A IV. szelvény nyitását a lakótorony K-i falszakaszának rekonstrukciója tette szükségessé. A szelvényben a mai felszíntől mintegy 1,5 m mélységben megtaláltuk a lakótorony K–Ny-i irányban futó D-i falát. A falszakaszból 1 méternyi szakasz lett feltárva. A szelvényből recens anyaggal kevert késő középkori kerámia-töredékek kerültek elő. Ebben az évben elkészült a lakótorony K-i falának rekonstrukciója is.

Munkatárs: Havasi Bálint.

VÁNDOR LÁSZLÓ

Regéc, Vár, az ásatás összesítő alaprajza

